

Posudek na diplomovou práci

Bc. Mariky Řežábkové

Biologické teorie temperamentu

Temperament je jedním z klasických témat psychologie osobnosti. Od prvopočátku pokusů o postižení vrozené části naší osobnosti se postupem času více a více dařilo provazovat vnímané rozdíly mezi lidmi s odlišnostmi zachytitelnými i na konstituční a fyziologické úrovni. Právě tuto cestu autorka přehledně rekapituluje ve své empirické části, kde po základním definičním vymezení představuje vývoj teorií temperamentu od živlového výkladu přes spekulativní a konstituční teorie až k moderním, empiricky zakotveným teoriím, jako jsou například Grayovy, Zuckermanovy a Cloningerovy modely osobnosti. Tato část diplomové práce je dobře strukturovaná a v dostatečné míře se opírá o citace jednotlivých prezentovaných teorií. Hlavní ideje teorií dokáže autorka kriticky reflektovat a zároveň je obohacuje o související empirické poznatky.

Empirická část práce je zaměřena na korelaci živlové temperamentové teorie (operacionalizované faktorovou analýzou získaným testem 4 Elements Inventory) a temperamentových dimenzí Cloningerova testu. Prokazuje, že čtyři faktory odvozené z živlových metafor signifikantně korelují se čtyřmi dimenzemi Cloningerova testu, nikoli však v míře, která by umožňovala tyto dimenze zaměnit. Tím je prokázána biologická zakotvenost živlových metafor, která je následně podrobněji zkoumána prostřednictvím korelací s jednotlivými Cloningerovými subškálami, jakož i následnou regresí. Kromě toho, že očekávané signifikantní korelace potvrzují původní autorčiny hypotézy, autorka komentuje a i další nalezené souvislosti. Výzkum je náležitě navržen, proveden i vyhodnocen. Autorka si je vědoma omezení svých závěrů dané vzorkem 51 studentů psychologie a předjímá další šetření. V této souvislosti by mne zajímalo, jak si vysvětluje fakt, že jsou negativní korelace mezi Ohněm a Vodou podstatně vyšší než v mnohonásobně větším vzorku obecné populace. Porovnávala autorka v této souvislosti vzájemné korelace mezi Cloningerovými dimenzemi ve svém vzorku i v dalších dostupných studiích?

Práce je až na malé formální nedostatky napsána v nadstandardní kvalitě a z hlediska hodnocených aspektů odpovídá všem požadavkům kladeným na úspěšné diplomové práce. Autorčin výzkum přináší zajímavý a užitečný vhled do biologického podloží našeho temperamentu. Diplomovou práci navrhuji hodnotit známkou **výborně**.

Radvan Bahbouh

Katedra psychologie FF UK